

DAŇOVÝ
KOMPAS

Dane na Slovensku

zhrnutie daňového systému v SR

Dane, ich rozdelenie, daňové priznanie, legislatíva, daňové úľavy a sankcie

NAUČ SA S NAMI VIAC

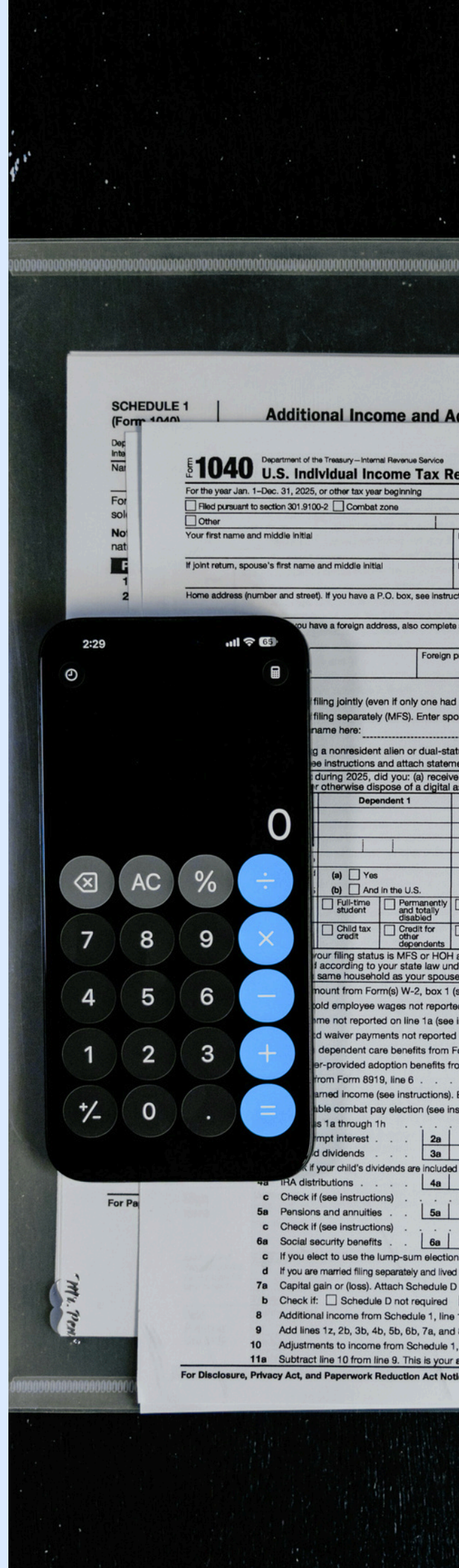
danovykompas.sk

DANE

Daň je opakovaná finančná povinnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorú platia miestnej samospráve alebo štátu. Je to hlavný príjem do štátneho rozpočtu a využíva sa najmä na financovanie verejných služieb alebo iných štátnych inštitúcií. Financujú sa z nich napríklad nemocnice, bezpečnostné orgány, komunikácie, verejné osvetlenie, školy, verejné priestranstvá alebo cesty. Každá krajina má vytvorený vlastný daňový systém podľa ktorého dane vyrubujú.

Zabezpečujú fungovanie štátu ako celku po finančnej stránke a ak by štát nevyberal dane neposkytovali by sa verejné služby, neudržiavala by sa infraštruktúra a verejný poriadok. Štát nimi dokáže ovplyvňovať ekonomiku, čiže využíva svoju regulačnú funkciu.

Delia sa na priame a nepriame. Priame dane sa odvádzajú priamo, a to napríklad z príjmu alebo majetku. Najčastejšie sa platia dane z príjmu alebo dane z nehnuteľností. Platia sa priamo na daňovom úrade a daňovník je vždy presne určený. Ďalej sa delia ešte na miestne a štátne a to podľa toho komu sa platia a podľa toho kto ich spravuje.

FUNKCIE

Alokačná- Je to základná a jedna z najstarších funkcií daní. Účelom je zhromažďovanie finančných prostriedkov do verejných rozpočtov, z ktorých štát financuje verejné statky a služby, ktoré si jednotlivec sám nemôže zabezpečiť. Napr. financujú nemocnice, školstvo, vybavenie a udržiavanie verejného priestranstva.

Distribučná- Je to funkcia, ktorá sa sústreďí na prerozdelenie príjmov z daní na financovanie chodu štátu a prerozdeľuje dôchodky obyvateľov. Zahŕňa napr. progresívnu daň z príjmu, sociálne dávky, daňové úľavy pre rodiny s deťmi alebo nízkopríjmové skupiny. Snaží sa zabezpečiť spravodlivejšie rozdelenie bohatstva.

Stabilizačná- Dane sú jedným z nástrojov fiškálnej politiky kde štát znižuje a zvyšuje dane. Prostredníctvom daní štát môže teda ovplyvňovať ekonomický a hospodársky vývoj krajiny, a riadiť makroekonomické ukazovatele. Snaží sa udržať štát v ekonomickom raste.

ZÁKLADNÉ ROZDELENIE

Podľa daňovej záťaže sa dane delia na priame a nepriame. Priame dane sa odvádzajú priamo od daňovníka a sú určené na konkrétny príjem alebo majetok jednotlivca či firmy. Medzi najčastejšie priame dane patria napríklad daň z príjmu FO, daň z príjmu PO alebo dane z nehnuteľností. Platia sa priamo na daňovom úrade, pričom daňovník je vždy presne identifikovaný a zodpovedá za ich včasné uhradenie.

PRIAME DANIE NEPRIAME DANE

PRIAME DANE

Priame dane sú platené daňovníkom priamo štátu a ich výška závisí od príjmu, majetku alebo zisku. Daňovník je presne identifikovaný, takže štát môže kontrolovať správnosť a včasnosť platenia. Plnia finančnú funkciu, zabezpečujú stabilné príjmy do rozpočtov, a redistribučnú funkciu, prispievajú k spravodlivejšiemu rozdeleniu bohatstva. Delia sa na dane z príjmov a miestne dane.

Dane z príjmov

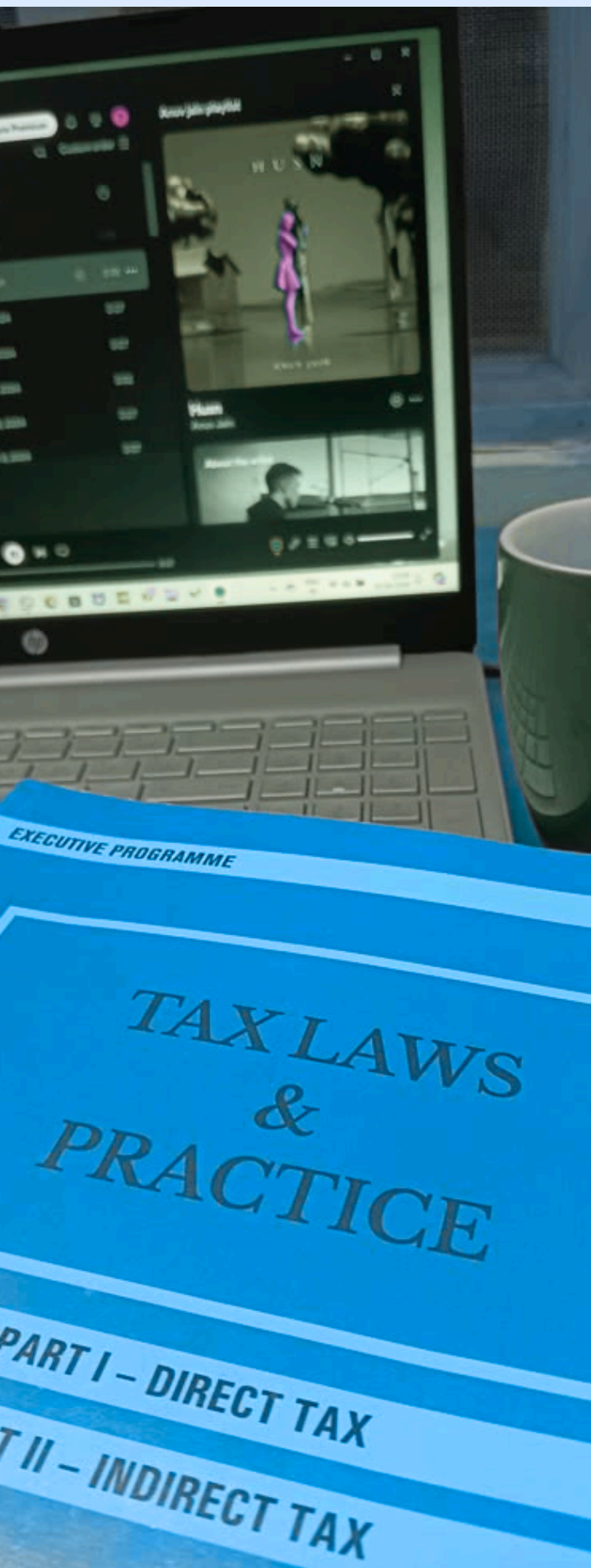
- Z príjmu fyzických osôb – mzdy, podnikanie, iné príjmy.
- Z príjmu právnických osôb – zisky spoločností a firiem.

Miestne dane

- Daň z nehnuteľností – pozemky, budovy, byty.
- Daň za predajné automaty.
- Daň za užívanie verejného priestranstva.
- Daň za psa.
- Daň z nevýherných hracích prístrojov.
- Daň z motorových vozidiel.
- Daň za ubytovanie.
- Daň za výjazd vozidla do historickej časti mesta.
- Daň za jadrové zariadenia.

LEGISLATÍVA

Zákon o dani z príjmov (Zákon č. 595/2003 Z. z.) –

hlavný zákon upravujúci zdaňovanie príjmov FO a PO. Tento zákon stanovuje pravidlá pre výpočet daní, uplatňovanie odpočtov, daňových úľav a oslobodení. Ide o základ legislatívy pre priame dane.

Zákon o dani z pridanej hodnoty (Zákon č. 222/2004 Z. z.) –

upravuje všeobecnú daň uvalenú na tovar a služby, jej sadzby, oslobodenia a povinnosti platiteľov. Tento zákon patrí medzi kľúčové pre nepriamu daň a jej reguláciu.

Zákon o správe daní (Zákon č. 563/2009 Z. z.) –

všeobecný zákon upravujúci správu daní, povinnosti daňovníkov, kontrolu a podávanie daňových priznaní. Tento zákon je spoločný pre všetky typy daní a slúži ako rámec pre uplatňovanie daní a daňových úľav.

PODÁVANIE

Každý rok má daňovník povinnosť podať daňové priznanie a zaplatiť príslušné dane na daňovom úrade, najneskôr do 31. marca za predchádzajúci rok. Termín podania sa môže líšiť v závislosti od pôvodu príjmov alebo spôsobu podania, napríklad prostredníctvom daňového poradcu. Daňové priznanie je možné podať osobne na príslušnom daňovom alebo colnom úrade alebo elektronicky prostredníctvom portálu Finančnej správy SR, čo umožňuje rýchlejšie spracovanie a pohodlnejšiu komunikáciu so štátom.

V praxi sa však často stáva, že daňovník daň síce podá, ale nezaplatí ju včas, čo môže viesť k úrokom z omeškania alebo vysokým pokutám. Ďalším problémom býva neúplné uvádzanie príjmov, napríklad vynechanie príjmov zo zahraničia, prenájmu alebo iných zdrojov. Takéto nezrovnalosti môžu spôsobiť dodatočné doplatenie dane a začatie daňovej kontroly zo strany finančnej správy. Preto je dôležité sledovať všetky termíny, uviesť všetky príjmy a správne vyplniť priznanie, aby sa predišlo sankciám a komplikáciám so štátom.

ÚLAVY

Daňové úľavy predstavujú zníženie daňovej povinnosti daňovníka, ktoré poskytuje štát na základe určitých kritérií alebo okolností. Ich cieľom je podporiť konkrétne aktivity, zmierniť finančnú záťaž niektorých skupín obyvateľstva alebo stimulovať ekonomiku a spoločenské správanie.

Daňové úľavy môžu mať rôzne podoby. Niektoré znižujú celkovú daňovú sadzbu alebo umožňujú odpočítať určitú sumu od základu dane, iné umožňujú priamu zľavu z vypočítanej dane. Úľavy môžu byť určené pre FO alebo PO a často sú spojené so sociálnymi, zdravotnými, rodinnými alebo investičnými dôvodmi.

Daňové úľavy tak plnia nie len finančnú funkciu tým, že znižujú daňovú záťaž daňovníka, ale aj regulačnú a motivačnú funkciu, pretože štát môže prostredníctvom úľav podporovať chcené ekonomické a spoločenské správanie FO alebo PO.

SANKKCIE

Neplatenie daní alebo ich nesprávne vypočítanie môže viesť k rôznym sankciám, ktoré štát uplatňuje na ochranu svojich príjmov a zabezpečenie spravodlivosti daňového systému.

Sankcie môžu mať formu pokút, penále alebo úrokov z omeškania, a ich výška závisí od dĺžky omeškania, sumy nezaplatených daní a závažnosti porušenia.

Cieľom sankcií je nie len finančne postihnúť daňového podvodníka, ale aj odradiť ostatných daňovníkov od porušovania zákona.

Včasné a správne platenie daní je preto nielen povinnosťou, ale aj ochranou pred nepríjemnými následkami a dodatočnými nákladmi. Sankcie môžu byť uplatnené na FO aj PO, a ich dôsledky môžu ovplyvniť dôveryhodnosť daňovníka a jeho vzťahy so štátom.

